

Śnieżka i jej zabudowania

Śnieżka to bez wątpienia pomnik przyrody, który pragnie „zaliczyć” każdy przybyły pod nią turysta. Co jednak wiemy o niej i o wzniesionych tak wysoko obiektach?

Śnieżka (1602 m n.p.m.), najwyższy szczyt w całych Sudetach, to wystająca 200 metrów ponad otoczenie trójboczna piramida zbudowana z granitu i twardych skał metamorficznych, zwanych hornfelsami. Cały szczyt pokrywa rumowisko skalne powstałe w wyniku intensywnego wietrzenia mrozowego. Średnia roczna temperatura wynosi tutaj 0,4 stopnia Celsjusza, liczba dni z temperatura poniżej zera wynosi 218, a dni z opadem śnieżnym – średnio 122. Śnieg utrzymuje się przez 198 dni w roku, a dni pochmurnych jest aż 196.

Pierwsza próba zmierzenia wysokości Śnieżki nastąpiła w latach 1563-66 i dokonana została przez jeleniogórzanina, Krzysztofa Schillinga, który ustalił ją na 30 stadionów (około 5500 metrów). Chodziło tutaj o wysokość szczytu ponad Kotlinę Jeleniogórską wynoszącą w rzeczywistości około 1200 metrów. Trzy lata później, 21 X 1569 roku, zmierzono wysokość Śnieżki z drugiej strony gór. Dokonali tego Jiří z Rasna, Jan Polak oraz Szymon Hüttla. Otrzymano wynik 1920 łokci (około 1100 metrów), dwukrotnie wyższy od właściwego – 600 metrów. Wobec nowych odkryć naukowych w 1760 roku piechowicki pastor Volkmar dokonał nowego pomiaru i uzyskał różnicę między Śnieżką a Piechowicami 931 metrów – wobec rzeczywistej wynoszącej 1235 m. 25 sierpnia 1766 roku opat żagański a zarazem geograf, Ignacy Felbiger, uzyskał różnicę 1121 metrów od szczytu Śnieżki do Krzeszowa, różna od właściwego pomiaru tylko o 24 metry. Najbardziej jednak zbliżył się do właściwego wyniku niejaki Gersdorf z Pobiednej koło Świeradowa. W opublikowanej przez niego w 1772 roku tabeli wysokość Śnieżki wynosiła nad poziom morza 4920,6 stóp paryskich, czyli 1599,2 metra

Na tym to właśnie szczycie wzniesiono w latach 1665-81 kaplicę św. Wawrzyńca (opiekun poszukiwaczy skarbów, hutników i górników). Dokonał tego mistrz murarski Bartłomiej Nantwig z Gryfowa Śląskiego na zlecenie Schaffgotscha, który zapłacił 180 talarów. Gotową kaplicę poświęcił opat cysterskiego klasztoru w Krzeszowie Bernard Rosa. Wydarzyło się to 10 sierpnia 1681 roku. W latach 1824-50 kaplica przekształcona została na schronisko. Wstawiono do niej żelazny piec, kilka stołów i ławek oraz sienniki i kołdry na 10-12 osób. Schronisko czynne było sezonowo od Zielonych Świąt do połowy października. W 1850 roku, gdy na Śnieżce zbudowano typowe schronisko, kaplicę ponownie poświęcono i przywrócono jej pierwotny, sakralny charakter.

Stare obserwatorium meteorologiczne na Śnieżce zbudowano w 1899 roku. Jest ono obecnie nieczynne i ma być przeniesione do Karpacza. Nie wiadomo tylko czy tego doczeka, bowiem w 1987 roku niewiele brakowało, aby spłonęło doszczętnie.

W 1974 roku powstało nowe obserwatorium nazwane „latającymi talerzami”. W tym samym budynku usytuowano schronisko turystyczne „Na Śnieżce”.

Krzysztof Tęcza